

J. P.

"Definiowanie znaczeń leksykalnych jako zagadnienie semantyki teoretycznej", Jurij D. Apresjan [w:] "Semantyka i słownik", pod red. A. Wierzbickiej, Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 126

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) APRESJAN Jurij D.: Definiowanie znaczeń leksykalnych jako zagadnienie semantyki teoretycznej. Przeł. J. Faryno. W: Semantyka i słownik. Praca zbiorowa pod red. A. Wierzbickiej. Wrocław 1972. IBL PAN. Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXVII, s. 39-57.

W części pierwszej artykuł dotyczy sformułowania zasad definiowania znaczeń leksykalnych, według których definicja powinna sprowadzać pojęcie nieznanne do już znanego i bardziej elementarnego oraz zachowywać tożsamość znaczenia wyrażen definiowanych i definiujących. W części drugiej zanalizowano występujące w leksykografii współczesnej odstępstwa od tych zasad i zbadano przyczyny i źródła definicji niewystarczających, zbyt szerokich i niewłaściwych. Ostatnia część dotyczy meta-języka leksykografii - języka semantycznego, przy czym za słownik tego języka uznano zbiór dyferencjalnych cech semantycznych; omówiono też warunki, jakie powinny spełniać owe cechy elementarne.

BP/47/5

J.F.

(I) APRESJAN Jurij D., MIELCZUK Igor A., ŻÓŁKOWSKI Aleksander K.: Próba objaśniająco-kombinatorycznego słownika języka rosyjskiego. Przeł. J. Faryno. W: Semantyka i słownik. Praca zbiorowa pod red. A. Wierzbickiej. Wrocław 1972. IBL PAN, Z Dziejów Form Artystycznych w Literaturze Polskiej. T. XXVII, s. 79-103.

Cel wymienionego w tytule słownika autorzy określają jako odzwierciedlenie generowania tekstu. Określenie "kombinatoryczny" wskazuje na wprowadzenie opisu syntaktycznej i leksykalnej łączliwości wyrazu, "objaśniający" zaś - na opis semantyczny. Omawiają następnie strukturę hasła słownika: 1) wyraz hasłowy; 2) informacja morfologiczna; 3) objaśnienie; 4) model reakcji (syntaktyczne możliwości wyrazu, warunki łączliwości jednostek podrzędnych oraz językowe przykłady realizacji tego modelu); 5) standardowe funkcje leksykalne; 6) niestandardowe funkcje leksykalne; 7) "świat leksykalny" wyrazu hasłowego; 8) część ilustrująca; 9) frazeologia; 10) część zestawieniowa. Zasadnicza nowość słownika polega na wprowadzeniu pojęcia funkcji leksykalnych: autorzy wyróżniają 46 takich funkcji, rozumiejąc je jako relacje znaczeniowe między wyrazem hasłowym a innymi wyrazami i zwrotami, spełniające określone wymagania.

BP/47/6

J.F.